

1.

Evaluatie van de UAVG en de Meldplicht datalekken en boetebevoegdheid

Evaluatie UAVG, alsmede Meldplicht datalekken en boetebevoegdheid

In deze fase van het onderzoek wilden we ook een oriënterend gesprek voeren met de voorzitter van het college van de Autoriteit Persoonsgegevens (mr. Aleid Wolfsen). Wegens **bezwaren** van de Autoriteit Persoonsgegevens met betrekking tot de totstandkoming van de meldplicht, en de aard, opzet en scope van het onderzoek en **de betrokkenen daarbij**, besloot de AP na meerdere gesprekken tussen tegenwoordigers van het departement en het WODC en medewerkers van de AP aanvankelijk **in het geheel niet mee te willen werken aan het onderzoek**. Later werd het alsnog mogelijk een concepteindtekst met vragen voor te leggen. In reactie daarop leverde de AP uitvoerig commentaar en werden antwoorden op gestelde vragen gegeven. De onderzoekers hebben in ruime mate hun voordeel kunnen doen met de schriftelijke reactie van de AP, die op verschillende plaatsen tot aanvulling op de tekst heeft geleid.

Evaluatie UAVG, alsmede Meldplicht datalekken en boetebevoegdheid

it's déjà vu all over again

De Uitvoeringswet AVG (UAVG) heeft slechts een beperkte toegevoegde waarde ten opzichte van de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG). Dat komt vooral door het gebrek aan verdere invulling van de open normen in de UAVG. Dat draagt niet bij aan duidelijkheid voor de uitvoeringspraktijk.

Daarnaast zou de toezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens, de werkwijze rondom de **bestuurlijke boete meer transparant** kunnen vormgeven en bij de meldplicht datalekken het **toezicht op niet-melders** kunnen intensiveren.

onduidelijk hoe de hoogte van de boetes wordt vastgesteld

in het toezicht meer evenwicht tussen gemelde en niet-gemelde datalekken

Verslag Commissiedebat 2 November 2022

Kst II 2022/23
32761, nr. 249

Minister Weerwind (D66) Kijk, het publiceren van het handhavingsbeleid door toezichthouders draagt bij aan voorspelbaarheid van het overheidsoptreden, en daarmee ook aan rechtszekerheid. Ik denk dat dat het onderliggende thema is van uw vraag, als ik die zo mag interpreteren. Het zijn immers duidelijke wetten en normen die gelden, en het zijn dan ook belangrijke redenen om beleid te publiceren. **Maar er zijn ook redenen voor toezichthouders om niet het achterste van hun tong te laten zien. Transparantie en voorspelbaarheid kunnen namelijk ook zorgen voor calculerend gedrag, en je wilt als toezichthouder niet dat door het publiceren van het handhavingsbeleid mensen, actoren, weten hoe ze aan je toezicht kunnen ontsnappen.** Deze afweging van voor- en nadelen pakt per geval anders uit. Ik weet dat de AP erover nadenkt hoe zij hiermee om wil gaan, en over dit punt wil ik dan ook van gedachten wisselen met de Autoriteit Persoonsgegevens. Ik vind dit net iets te belangrijk.

2.
 Het wetsvoorstel voor de Wet **Verzamelwet**
gegevensbescherming (TK 36 264) en het **verlanglijstje** van
 de Autoriteit persoonsgegevens

Verzamelwet gegevensbescherming

technische en inhoudelijke aanpassingen van de
 UAvg en wijzigingen van bepalingen met betrekking
 tot gegevensbescherming in andere wetten.

internetconsultatie

- 20 mei 2022 t/m 14 juli 2020
- 33 reacties (openbaar) van o.a. NOVA, Insolad, NVB, FNV&CNV enz.

kamerstukken II 2022/23, 36 264, nrs. 1-4

Voluit: *Voorstel van wet tot wijziging van de Uitvoeringswet
 Algemene verordening gegevensbescherming en enkele
 andere wetten in verband met het stroomlijnen en
 actualiseren van het gegevensbeschermingsrecht*

Wetgevingsproces

waar gaat het over?

Hof Den Haag 24 december 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3539, r.o. 4.23:

"De AVG geeft lidstaten niet de mogelijkheid een eigen, ruimere invulling te geven aan dat begrip"

intrekking
art. 41 UAvG ?

- gegeven van strafrechtelijk aard is hetzelfde als strafrechtelijk gegeven
- verduidelijking regeling voor krijgsmacht
- 12 tot 16-jarigen kunnen namens hen gegeven toestemming intrekken
- wettelijk vertegenwoordiger kan rechten van betrokkene uitoefenen (tenzij WGBO...)
- nadere regels over de nodige kwalificaties waarover een lid van AP moet beschikken
- accountant kan bijzondere gegevens verwerken, evenals toezichthouders van AFM en NBA
- doelbeperking bij gebruik biometrische ID-gegevens
- verduidelijking van de regeling voor overdracht van medische dossiers
- uitzonderingen op wissings- of verbeteringsverzoeken voor openbare archieven, anders dan archiefbewaarplaatsen
- regeling BSN niet meer bij AMvB
- regeling voor gegevensverwerking voor onafhankelijke adviescommissies of adviescolleges
- regeling voor gegevensverwerking door curator in faillissement
- enz

*Slotervaart Ziekenhuis,
Lelystad Ziekenhuis*

Indien een jongere in de leeftijdscategorie van 12 tot 16 jaar een toestemming heeft ingetrokken, blijft het voor wettelijk vertegenwoordigers mogelijk om wederom toestemming te verlenen. Het wordt onwenselijk geacht om interne gezinsverhoudingen op dit punt nog verder te juridiseren

bijv. bij foto op de website van school

- gegeven van strafrechtelijk aard is hetzelfde als strafrechtelijk gegeven
- verduidelijking regeling voor krijgsmacht
- 12 tot 16-jarigen kunnen namens hen gegeven toestemming intrekken
- wettelijk vertegenwoordiger kan rechten van betrokkene uitoefenen (tenzij WGBO...)
- nadere regels over de nodige kwalificaties waarover een lid van AP moet beschikken
- accountant kan bijzondere gegevens verwerken, evenals toezichthouders van AFM en NBA
- doelbeperking bij gebruik biometrische ID-gegevens
- verduidelijking van de regeling voor overdracht van medische dossiers
- uitzonderingen op wissings- of verbeteringsrechten voor openbare archieven, anders dan archiefbewaarplaatsen
- regeling BSN niet meer bij AMvB
- regeling voor gegevensverwerking voor onafhankelijke adviescommissies of adviescolleges
- regeling voor gegevensverwerking door curator in faillissement
- enz

NLDigital en VIRA

Art. 41 UAVg

1. Verwerkingsverantwoordelijke kan verplichtingen en rechten, bedoeld in art. 12 t/m 21 en art. 34 Avg, buiten toepassing laten voor zover zulks noodzakelijk en evenredig is ter waarborging van:

- nationale veiligheid; landsverdediging; openbare veiligheid
- voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen
- andere belangrijke doelstellingen van algemeen belang van de EU of van Nederland, enz.
- de bescherming van de onafhankelijkheid van de rechter en gerechtelijke procedures
- voorkoming, onderzoek, opsporing en vervolging van schendingen van beroepscode voor gereguleerde beroepen
- taak op gebied van toezicht, inspectie of regelgeving, enz.
- bescherming van betrokkene of van rechten en vrijheden van anderen
- inning van civielrechtelijke vorderingen.

intrekking
art. 41 UAVg ?

AP adviseert art. 41 UAVG te schrappen en in plaats daarvan zoveel mogelijk in de UAVG de rechten van betrokkenen op maat te beperken. [...]

Voor het overige adviseert de AP op basis van een nadere analyse een risicoafweging te maken.

De uitkomst van deze afweging zou kunnen leiden tot het in de sectorwetgeving opnemen van de mogelijkheid van (al dan niet tijdelijke) delegatie van wetgeving die beperking mogelijk maakt

Art. 41 UAVg

1. Verwerkingsverantwoordelijke kan verplichtingen en rechten, bedoeld in art. 12 t/m 21 en art. 34 Avg, buiten toepassing laten voor zover zulks noodzakelijk en evenredig is ter waarborging van:

- nationale veiligheid; landsverdediging; openbare veiligheid
- voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen
- andere belangrijke doelstellingen van algemeen belang van de EU of van Nederland, enz.
- de bescherming van de onafhankelijkheid van de rechter en gerechtelijke procedures
- voorkoming, onderzoek, opsporing en vervolging van schendingen van beroepscode voor gereguleerde beroepen
- taak op gebied van toezicht, inspectie of regelgeving, enz.
- bescherming van betrokkene of van rechten en vrijheden van anderen
- inning van civielrechtelijke vorderingen.

intrekking
art. 41 UAVg ?

De regering acht het [...] onwenselijk artikel 41 in zijn geheel te schrappen, zoals de AP adviseert, omdat de gevolgen daarvan op dit moment onvoldoende zijn te overzien. Dit blijkt ook uit de eerder genoemde overige consultatiereacties.

Wel zal naar aanleiding van de opmerkingen en suggesties van de AP worden gezien of er voldoende aanleiding is om alsnog tot wijziging in de door de AP voorgestelde zin moet worden overgegaan.

Dit vergt echter tijd.

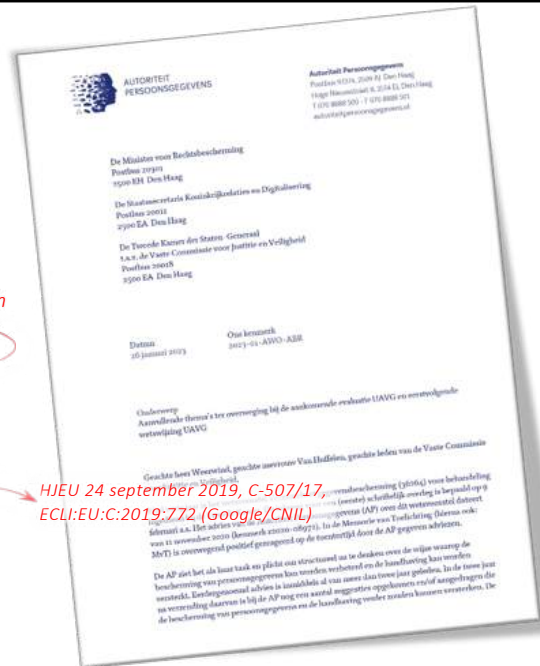

het verlanglijstje van AP

Richtlijn Gegevensbescherming bij
Rechtshandhaving (RGRh)

- verbreden reikwijdte van bevoegdheden van AP
- bevoegdheid opleggen schadevergoedingsmaatregel
- rechtsingang ondernemingen
- openbaarmakingsplicht boetebesluiten
- boetes voor anderen dan verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers
- actief informeren over het gebruik van algoritmes
- uitbreiding werkingssfeer vergeetrecht voor zoekresultaten
- uitbreiding werkingssfeer van Avg tot gegevens over overledenen
- verwijderen art. 41 UAvG over uitzonderingen op rechten van betrokkenen

medeplegen uitlokken
medeplichtigheid

HJEU 24 september 2019, C-507/17,
ECLI:EU:C:2019:772 (Google/CNIL)

het evidentie criterium van AP...

Er is echter veel wetgeving, waarvan evident is dat de uitvoering ervan verwerking van bijzondere persoonsgegevens of van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard met zich meebrengt. In die gevallen is het ook evident dat bij vaststelling van de wet de verwerking van bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens is meegewogen en dient de memorie van toelichting dus ook zo goed mogelijk inzicht te bieden in de gevallen waar het om gaat en de afwegingen die zijn gemaakt is meegewogen.

Ook zonder expliciete vermelding van de bijzondere of strafrechtelijke aard ervan, biedt de desbetreffende wet dan een bestendige grondslag voor de verwerking daarvan. In de gevallen dat dit zonneklaar is, heeft een expliciete bevestiging daarvan in een aparte wettelijke bepaling naar het oordeel van de AP dan geen toegevoegde waarde.

TOETSVRAAG 1.

De regering vindt het onwenselijk artikel 41 Uavg in zijn geheel te schrappen, zoals de AP adviseert, omdat de gevolgen daarvan op dit moment onvoldoende zijn te overzien.

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

3.

Vragen over inzage
categorieën van ontvangers, IND en Nowak, en
de DSAR-guidelines van de EDPB

~~ontvangers of categorieën van ontvangers~~

HJEU 12 januari 2023,
C-154/21 ECLI:EU:C:2023:3

RW vs Österreichische Post
(inzage)

Het inzagerecht moet zich

- noodzakelijkerwijs [...] uitstrekken tot de vermelding van de specifieke ontvangers aan wie zijn persoonsgegevens worden verstrekt

Uitzondering

- als het **materieel onmogelijk** is om de specifieke ontvangers te identificeren aan wie de persoonsgegevens van de betrokkene worden verstrekt, of
- als de verwerkingsverantwoordelijke aantoont dat de verzoeken van de betrokkene **kennelijk ongegrond of buitensporig** van aard zijn (i.d.z.v. art. 12.5 Avg)

Artikel 15 | Recht van inzage van de betrokkene

1. De betrokkene heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke uitsluitend te verkrijgen over het al dan niet verwerken van hem betreffende persoonsgegevens en, wanneer dat het geval is, om inzage te verkrijgen van die persoonsgegevens en van de volgende informatie:

- a) de verwerkingsdoelstellingen;
- b) de betrokken categorieën van persoonsgegevens;

c) de ontvangers of categorieën van ontvangers aan wie de persoonsgegevens zijn of zullen worden verstrekt, met name ontvangers in derde landen of internationale organisaties

AG Hartlief over **IND** en **Nowak**

HvJEU 17 juli 2014, C-141/12 en
C-372/12, ECLI:EU:C:2014:2081

HvJEU 20 december 2017, C-434/16, ECLI:EU:C:2017:994

- een juridische analyse is géén persoonsgegevens
  - maar kan wel persoonsgegevens bevatten waarin inzage moet worden gegeven
- de beoordeling van een examen kwalificeert als persoonsgegevens waarin inzage moet worden gegeven

?

Conclusie 26 augustus 2022 ECLI:NL:PHR:2022:762

6.27 Het is, als gezegd, ook de vraag of het HvJ zijn uitleg uit [IND] inmiddels heeft verlaten.

In Nowak [...] lag de vraag voor of opmerkingen van een examiner in een examenwerk persoonsgegevens van de examenkandidaat zijn. In het verlengde van [IND] zou men toch moeten menen van niet. **Relevante verschillen zie ik namelijk niet.** De opmerkingen van een examiner lenen zich niet beter dan een juridische analyse voor controle en rectificatie. In essentie komen zij zelfs op hetzelfde neer: bepaalde input wordt beoordeeld aan de hand van een vooraf gegeven beoordelingskader

[....]

6.28 Het is moeilijk dit oordeel anders te zien dan als **een weinig ruiterslijk geformuleerde verlegging van de koers.**

115. Concerning the question, if the controller is free to choose between information on recipients or on categories of recipients, it has to be recalled

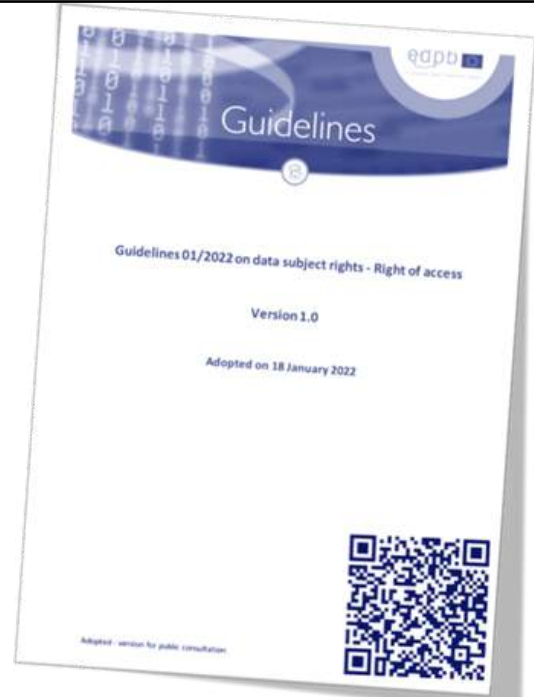
that [...] information on the recipients or categories of recipients should be as concrete as possible in respect of the principles of transparency and fairness.

The controller should therefore generally name the actual recipients unless it would only be possible to

Nevertheless, sometimes naming the actual recipients is **not yet possible** at the time of the information under Art. 13 and 14 GDPR but only in a later stage, for example when an access request is made

The EDPB recalls in this regard, that storing information relating to the actual recipients is necessary *inter alia* to be able to comply with the controller's obligations under Art. 5(2) and 19 GDPR

gegevens beschermen door méér gegevens te verwerken

Wat zeggen DSAR-guidelines..?

1.

35. If the data subject, who has been asked to *specify* the scope of its request, confirms to seek *all personal data* concerning him or her, the controller of course has to provide it *in full*.

2.

73. [...] It should be emphasised that using *a copy of an identity document* as a part of the authentication process creates a risk for the security of personal data and may lead to unauthorised or unlawful processing, and as such it should be considered *inappropriate*

3.

165. However, data subjects are not obliged to give reasons or to justify their request. As long as the requirements of Art. 15 GDPR are met the *purposes behind the request* should be regarded as *irrelevant*.

1.

35. If the data subject, who has been asked to *specify* the scope of its request, confirms to seek *all personal data* concerning him or her, the controller of course has to provide it *in full*.

Hof Den Bosch 11 december 2014,
ECLI:NL:GHSHE:2014:5221

7.12.8 [H]et hof [is] van oordeel dat het kennisnemingsverzoek van [appellanten] zo weinig concreet is dat gesproken moet worden van een *ontoelaatbare 'fishing expedition'*.

7.12.9. Het voorgaande betekent dat, voor zover daar door de Rabobank nog niet aan was voldaan, de verzoeken" van [appellanten] *vanwege de onbepaaldheid* daarvan moeten worden afgewezen.

Rb A'dam 20 juni 2019,
ECLI:NL:RBAMS:2019:4404

4.11. Integrale honorering van het verzoek van [verzoeker] om alle verwerkte persoonsgegevens zou onder deze omstandigheden niet alleen *welhaast praktisch ondoenlijk* zijn maar ook een veel te omvangrijke en daarmee kostbare zoektocht van [verweerster] meebrengen.

Rechtbank NHLD 23 mei 2019,
ECLI:NL:RBNHO:2019:4283

4.17. Gelet op de grote hoeveelheid gegevens die de rechtbank Amsterdam [verwerkingsverantwoordelijke] verwerkt mag van [verzoekers] worden verwacht dat zij *preciseren* op welke informatie of welke verwerkingsactiviteit het verzoek betrekking heeft.

1.

35. If the data subject, who has been asked to *specify* the scope of its request, confirms to seek *all personal data* concerning him or her, the controller of course has to provide it *in full*.

rechtbank Noord-Holland van 18 juni 2021, ECLI:NL:RBNHO:2021:6040
 In zijn algemeenheid geldt dat een verwerkingsverantwoordelijke mag vragen om precisering als hij een grote hoeveelheid gegevens verwerkt. Dat betekent echter nog niet dat een verwerkingsverantwoordelijke in alle gevallen precisering kan eisen alvorens een zoekslag te verrichten. Naarmate een verzoek meer concreet is, mag van de verwerkingsverantwoordelijke meer inspanning worden verwacht, *maar ook bij een algemeen geformuleerd verzoek mag naar het oordeel van de rechtbank worden verwacht dat de verwerkingsverantwoordelijke een zoekslag verricht naar de meest gangbare persoonsgegevens* (bijvoorbeeld aan de hand van de NAW-gegevens en het BSN-nummer) in de meest gangbare gegevensbestanden en/of computersystemen/applicaties.

2.

73. [...] It should be emphasised that using *a copy of an identity document* as a part of the authentication process creates a risk for the security of personal data and may lead to unauthorised or unlawful processing, and as such it should be considered *inappropriate*

Art. 12, zesde lid, AVG

[D]e verwerkingsverantwoordelijke [kan], wanneer hij redenen heeft om te twifelen aan de identiteit van de natuurlijke persoon die het [inzage]verzoek indient, om aanvullende informatie vragen die nodig is ter bevestiging van de identiteit van de betrokkene.

ABRvS 9 december 2020,
ECLI:NL:RVS:2020:2915

5.1. Het college vraagt standaard [...] om langs te komen op het gemeentehuis om zich te identificeren. Voor [appellant], die aan de andere kant van het land woont, betekent dit dat hij heel ver zou moeten reizen. Er waren in dit geval ook andere mogelijkheden om de identiteit vast te stellen, die een lagere drempel opwerpen. *Het overleggen van een kopie van een paspoort wordt bijvoorbeeld in beginsel als een redelijke maatregel aangemerkt om de identiteit te controleren.*

ABRvS 9 december 2020,
ECLI:NL:RVS:2020:2833

5.2 [...] *Het uitgangspunt dat een kopie van een identiteitsbewijs wordt gevraagd bij een inzageverzoek, wordt niet onredelijk geacht. Dit waarborgt een deugdelijke identiteits-vaststelling zonder dat afbreuk wordt gedaan aan het recht van betrokkenen om zich vrijelijk tot het college te wenden.*

Het is **onevenredig** om een kopie van een identiteitsbewijs vereisen als de identiteit van de betrokkene op een andere manier kan worden geverifieerd.

Bovendien vormt de verwerking van kopieën van identiteitsbewijzen **een groot risico** voor de veiligheid van persoonsgegevens.

Daarnaast kan de verwerkingsverantwoordelijke er **niet zeker van zijn dat de kopie authentiek is** en de eigenaar van de identiteitskaart daadwerkelijk de verzoeker is, door bijvoorbeeld (ongoorloofde) toegang tot identiteitsbewijzen door huisgenoten en vervalste kopieën van identiteitsbewijzen.

3.

165. However, data subjects are not obliged to give reasons or to justify their request. As long as the requirements of Art. 15 GDPR are met the **purposes behind the request** should be regarded as **irrelevant**.

Rb R'dam 21 januari 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:515 4.8 [...] Het inzagerecht heeft tot doel de betrokkene in staat te stellen kennis te nemen van de persoonsgegevens die over hem zijn verzameld en te controleren of die gegevens juist zijn en rechtmatig zijn verwerkt. Ter gelegenheid van de mondelinge behandeling heeft [verzoeker] verklaard dat hij deze verzoeken uitsluitend heeft ingediend **om zijn onschuld te bewijzen met stukken die betrekking hebben op procesdossiers** waarin hij als procespartij betrokken was. [...] Het doel van [verzoeker] bij zijn inzagerecht ziet niet op de bescherming van persoonsgegevens zodat sprake is van **misbruik van recht**.

HR 16 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:365 3.3.3. [...] Richtlijn 95/46/EG [...] die door de Wbp is geïmplementeerd, [stelt] de betrokkene in staat te controleren of zijn persoonsgegevens juist zijn en rechtmatig zijn verwerkt, ter bescherming van het recht van betrokkene op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Die controle kan dan leiden tot rectificatie, uitwissing of afscherming van de gegevens. **De onderhavige vordering van [eiseres] is gericht op verkrijging van informatie ten behoeve van de onderhavige procedure en niet op het doel waartoe Richtlijn 95/46/EG strekt. [...] Het gaat hier dus niet om persoonsgegevens in de zin van die richtlijn.**

3.

165. However, data subjects are not obliged to give reasons or to justify their request. As long as the requirements of Art. 15 GDPR are met the *purposes behind the request* should be regarded as *irrelevant*.

hof A' dam 3 maart 2020, ECLI:NL:GHAMS:2020:648

3.10 [...] Uit de stukken en de ter gelegenheid van de mondelinge behandeling in hoger beroep door [appellanten] gegeven toelichting blijkt dat zij, kort gezegd, inzage in de gevraagde gegevens wensen teneinde vast te kunnen stellen wat de aanleiding was voor bepaalde door ABN AMRO verrichte handelingen ten aanzien van zijn vermogen en persoonsgegevens. Zo willen zij weten waarom de contact- en adresgegevens van [appellant sub 1] zijn gewijzigd en waarom kredietovereenkomsten zijn aangegaan zonder dat hij daarvoor heeft getekend. [...] *Uit deze stellingen van [appellanten] is niet aannemelijk geworden dat [appellanten] inzage wensen in de door ABN AMRO verwerkte persoonsgegevens ter controle van de juistheid en rechtmatigheid van de verwerking daarvan.* [...] Het hof concludeert dat [appellanten] met de onderhavige verzoeken betreffende [appellant sub 1] de bevoegdheid tot het indienen van inzageverzoeken gebruiken voor een ander doel dan het door de Wpb (oud) en AVG beoogde doel.

3.

165. However, data subjects are not obliged to give reasons or to justify their request. As long as the requirements of Art. 15 GDPR are met the *purposes behind the request* should be regarded as *irrelevant*.

hof Den Haag 14 december 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:2793

6.2 [appellant] heeft tijdens de mondelinge behandeling in hoger beroep bevestigd dat hij de te verkrijgen gegevens mogelijk zal betrekken in procedures inzake bedoelde verwijten. Naar het oordeel van het hof is echter *onvoldoende aannemelijk geworden dat dit het enige doel* is waarvoor [appellant] zijn informatie- en inzagerechten uitoefent. Ter zitting van het hof heeft [appellant] ook opgemerkt dat zijn doel is na te gaan welke persoonsgegevens van hem op welke wijze door Nauta [verwerkingsverantwoordelijke] zijn verwerkt en of dit rechtmatig is gebeurd, en dat als blijkt dat Nauta daarbij onrechtmatig heeft gehandeld, hij zal bekijken welke Avg-rechten hij kan uitoefenen om die onrechtmatigheid te adresseren. *Dat [appellant] zijn bevoegdheid misbruikt door haar uit te oefenen voor een ander doel dan waarvoor zij is verleend (als bedoeld in art. 3:13 lid 2 BW), kan dus niet worden geoordeeld.*

hof Den Haag 31 oktober 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3011

7. Dat [appellant] [...] mogelijk tevens een ander belang heeft (gehad), te weten het verkrijgen van gegevens om deze te gebruiken in een gerechtelijke procedure – het hof merkt op dat de tussen partijen bij het gerechtshof Amsterdam aanhangige procedure inmiddels in staat van wijzen is – is ontoereikend om aan te nemen dat hij van dit recht misbruik maakt. *Onder deze omstandigheden kan immers niet worden geoordeeld dat [appellant] zijn recht uitoefent voor een ander doel dan waarvoor het is verleend.*

TOETSVRAAG 2.

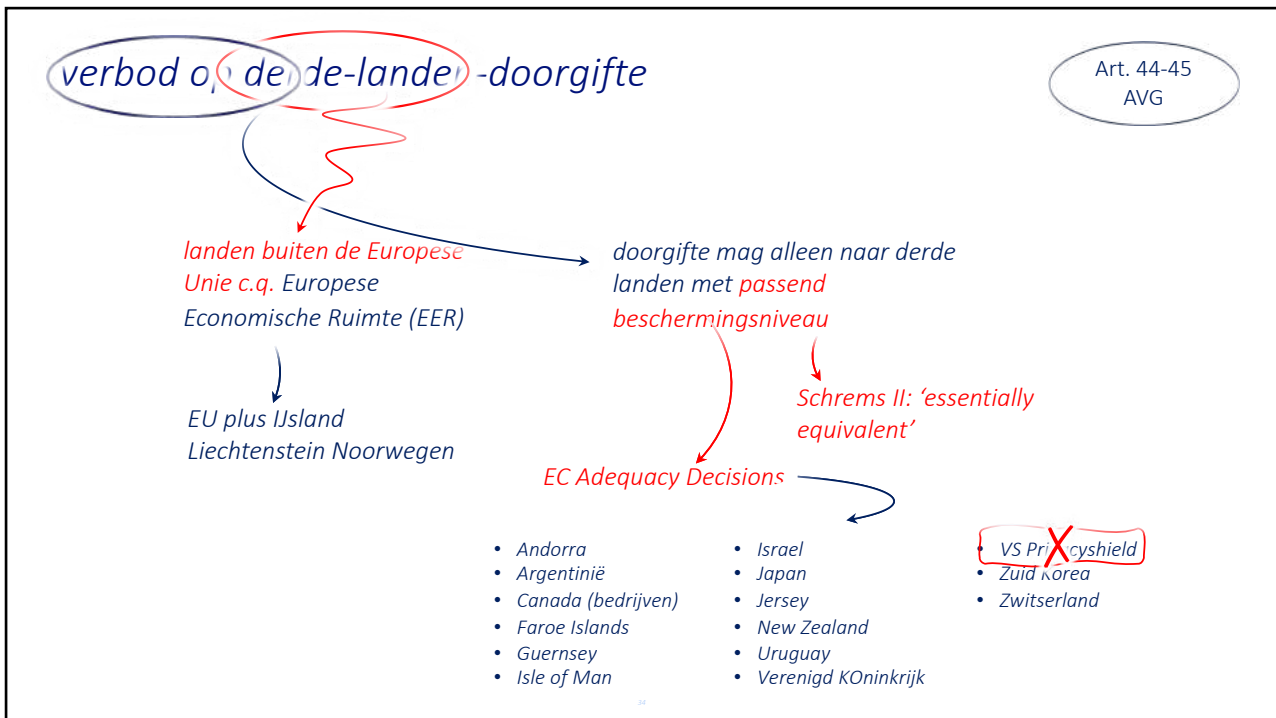
De docent van deze cursus kan zich goed vinden in de Guidelines on data subject access requests van de European Data Protection Board van 18 januari vorig jaar.

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

4.
Privacy Shield 2.0
(it's deja vu all over again)

'aanvullende waarborgen'

↪ bij SCC's

134 [...] Het staat derhalve bovenal aan die verwerkingsverantwoordelijke of aan zijn verwerker om van geval tot geval en eventueel in samenwerking met de ontvanger van de doorgifte *na te gaan* of het recht van het derde land van bestemming vanuit het oogpunt van het Unierecht zijn doorgegeven op basis vaneen *passende bescherming* waarborgt voor persoonsgegevens die standaardbepalingen inzake gegevensbescherming, en om zo nodig *aanvullende waarborgen* te bieden naast de door die bepalingen geboden waarborgen.

HJEU 16 juli 2020 C-311/18
ECLI:EU:C:2020:559
(Schrems II)

'aanvullende waarborgen'

- inventariseer derdelanden-doorgiftes
- inventariseer doorgifte-instrumenten (adequacy-decisions, SCC's etc.)
- *beoordeel of 'het recht en/of geldende praktijken in het derde land' elementen bevat die afbreuk doen aan de waarborgen in het te gebruiken doorgifte-instrument*
- bepaal en stel aanvullende maatregelen vast
- neem eventuele formele procedurele stappen i.v.m. toepassen van aanvullende maatregel
- *evalueer periodiek*

??

‘aanvullende waarborgen’

- inventariseer derdelanden-doorgiftes
- inventariseer doorgifte-instrumenten (adequacy-decisions, SCC’s etc.)
- beoordeel of ‘het recht en/of geldende praktijken’ elementen bevat die afbreuk doen aan waarborgen
- bepaal en stel **aanvullende maatregelen** vast
- neem eventuele formele **procedurele stappen** i.v.m. toepassen van aanvullende maatregel
- evalueer periodiek

- encryptie waarbij sleutels in de EU blijven
- pseudonimisering waarbij aanvullende gegevens in de EU blijven
- doorgifte aan beschermde ontvanger, bijv. arts, advocaat
- zgn. gesplitste verwerking

bijv. goedkeuring BCR’s, gedragscodes enz.

subject to review and ratification by the European Commission, which could take up to six months

Biden executive order gives US power to determine if EU surveillance goes too far

Toezichthouder geheime diensten stopt ermee wegens nieuwe inlichtingenwet: 'Ze willen gewoon minder pottenkijkers'

Toezichthouder Bert Hubert: "Ik zie de toezichthouder op de geheime diensten vertrekt uit de baan omrede van een nieuwe inlichtingenwet. Ik vind het wettig en juist oprecht."

"The decision to designate the EU will involve an assessment by the Attorney General as to whether the laws of the EU and or those EU member states, each on matters within their areas of competence, have appropriate safeguards relating to their signals intelligence for U.S. persons' personal information that gets transferred from the United States to the EU," Harrell said.

The EDPB welcomes **substantial improvements** such as the introduction of requirements embodying the principles of necessity and proportionality for U.S. intelligence gathering of data and the new redress mechanism for EU data subjects. At the same time, it expresses **concerns and requests clarifications on several points**. These relate, in particular, to certain **rights of data subjects, onward transfers, the scope of exemptions, temporary bulk collection of data and the practical functioning of the redress mechanism**. The EDPB would welcome if not only the entry into force but also the adoption of the decision were conditional upon the adoption of updated policies and procedures to implement Executive Order 14086 by all U.S. intelligence agencies.

The European Parliament, – having regard to the Charter of Fundamental Rights of the European Union ('the Charter'), in particular Articles 7, 8, 16, 47 and 52 thereof

[...]

Concludes that the EU-US Data Privacy

Framework fails to create actual equivalence in the level of protection:

calls on the Commission to continue negotiations with its US counterparts with the aim of creating a mechanism that would ensure such equivalence and which would provide the adequate level of protection required by Union data protection law and the Charter as interpreted by the CJEU;

urges the Commission not to adopt the adequacy finding

5.
Onverminderd discussie over het
gerechtvaardigd belang (art. 6, eerste lid,
onderdeel f, Avg)

verwerkingsgrondslagen

art. 6.1 AVG

- a) *ondubbelzinnige toestemming (van de betrokkene)*
- b) *noodzakelijk voor de uitvoering van overeenkomst (met de betrokkene)*
- c) *noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke plicht (die op de verwerkingsverantwoordelijke rust)*
- d) *noodzakelijk om vitale belangen te beschermen*
- e) *noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang*
- f) *noodzakelijk voor behartiging van gerechtvaardigd belang, tenzij privacybelang van betrokkene prevaleert*

de zgn. f-grond

De verwerking is rechtmatig indien en voor zover [...]

(f) de verwerking is **noodzakelijk** voor de behartiging van de **gerechtvaardigde belangen** van de verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, **zwaarder** wegen dan die belangen, met name wanneer de betrokkene een kind is.

1.

2.

3.

AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS

Normuitleg grondslag 'gerechtvaardigd belang'

Inleiding
Een verwerking van persoonsgegevens is altijd een ineenhang op het fundamentele recht op bescherming van persoonsgegevens. Daarom is iedere verwerking in beginsel onrechtmatig. Maar de verwerking van persoonsgegevens is in veel gevallen noodzakelijk. Daarom heeft de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) een juridische basis voor dergelijke verwerkingen. Deze basis bestaat uit zes grondslagen.

Een een verwerkingsverantwoordelijke zich haarsen op rechtmatig een van deze zes grondslagen? Dan is de verwerking toch rechtmatig (als het een 'gewone' persoonsgegevens gaat, dan geen lipendelen of strafrechtelijke persoonsgegevens) – daarom hebben onze stategie ingehit.

Afweging door vertogver
Oorspronkelijke beperkingen van of toestemmingen op het fundamentele recht op bescherming van persoonsgegevens moeten noodzakelijk worden geroemd. Daar moet het recht te worden. In weergang die voldoende duidelijk en noodzakelijk is en waarvan de toepassing voldoende voorspelbaar is. Maar ook een fundamentele recht geldt dat het niet absoluut is. In voorkomende gevallen moet het steeds worden afgewogen tegen andere grondslagen en de grondrechten van derden.

Tuik met dat gebouwen in algemeen en specifieke weergang. Weergang die de het wete rechtmat ook verwerkingen mogelijk en noodzakelijk maakt. En waarin de vertogver zelf algemeen belangen en (geweldden haren (van derden) afwagt tegen het grondrecht op bescherming van persoonsgegevens. Daar heting van belangen – waarbij de vertogver vaak dat beide belangen, noodzakelijke bescherming verlenen – heeft de vertogver dat voorzet, genoemd en daarbij kunnen gemaakt.

Afweging door verwerkingsverantwoordelijke
De kunnen ook daarmee tot een situatie worden waarin een verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens wil verwerken, maar die niet kan haarsen op de grondslagen 1 t/m 6 uit artikel 6, eerste lid, van de AVG. Door de betrokkenen wil geen toestemming geven of toestemming vragen te niet legies, de in geen sprake van een contrast, er zijn geen voldoende belangen van derden in het geding, de verwerkingsverantwoordelijke of om andere hand niet te voldoen aan een voortijdige verplichting en ook niet een taak van algemeen belang te vervullen of operaties gering uit te oefenen.

Situaties waarin de verwerkingsverantwoordelijke van opening in dat hij of een derde zich – niet als de betrokkene – kan betogven op vertogven die door het recht worden geroemd.
Een waarin hij vaak dat het noodzakelijk is om persoonsgegevens te verwerken.

In deze situaties is er dus ook een heting van rechtbelangen, waarbij tegen het grondrecht van de verwerkingsverantwoordelijke of derde

Privacytoezichthouder neemt heel opmerkelijk afstand van marktwerking

Toezichthouder gaat te ver met uitleg privacywet'

Kritiek juristen op Autoriteit Persoonsgegevens

HARMONISATIE
De normuitleg van onze eigen toezichthouder leidt er daarmee toe dat de regels in Nederland anders worden toegepast dan in andere lidstaten. Dat is in strijd met de doelstelling van de Europese Unie om te komen tot een eenvormig, geharmoniseerd kader van privacyregels. De normuitleg zet daarmee Nederlandse ondernemingen op achterstand ten opzichte van ondernemingen in andere lidstaten. En dat zonder dat dit

Ten slotte, last but not least, zijn er meer principiële bedenkingen. De normuitleg van de Autoriteit Persoonsgegevens past in een trend waarbij nadrukkelijk en radicaal afstand wordt genomen van marktwerking. Uiteraard valt daarover van alles te zeggen. De vraag is echter of het aan een objectieve en onafhankelijke privacytoezichthouder is stelling te nemen in dat in wezen politieke debat. Wij denken van niet.

de normuitleg van AP...

De eerste voorwaarde is dat de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde kwalificeren als gerechtvaardigd. **Dat houdt in dat die belangen in (algemene) wetgeving of elders in het recht zijn benoemd als een rechtsbelang.** Een belang dat ook in rechte beschermd wordt, dat beschermingswaardig wordt geacht en dat in beginsel gerespecteerd moet worden en 'afgedwongen' kan worden. De verwerkingsverantwoordelijke of derde moet zich dus op een (geschreven of ongeschreven) rechtsregel of rechtsbeginsel kunnen beroepen

[...]
 Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: het enkel dienen van zuiver commerciële belangen, winstmaximalisatie, het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.

De eerste voorwaarde is dat de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde kwalificeren als gerechtvaardigd. Dat houdt in dat die belangen in (algemene) wetgeving of elders in het recht zijn benoemd als een rechtsbelang. Een belang dat ook in rechte beschermd wordt, dat beschermingswaardig wordt geacht en dat in beginsel gerespecteerd moet worden en 'afgedwongen' kan worden. De verwerkingsverantwoordelijke of derde moet zich dus op een (geschreven of ongeschreven) rechtsregel of rechtsbeginsel kunnen beroepen

[...]
 Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: het enkel dienen van zuiver commerciële belangen, winstmaximalisatie, **het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.**

De eerste voorwaarde is dat de belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde kwalificeren als gerechtvaardigd. Dat houdt in dat die belangen in (algemene) wetgeving of elders in het recht zijn benoemd als een rechtsbelang. Een belang dat ook in rechte beschermd wordt, dat beschermingswaardig wordt geacht en dat in beginsel gerespecteerd moet worden en 'afgedwongen' kan worden. De verwerkingsverantwoordelijke of derde moet zich dus op een (geschreven of ongeschreven) rechtsregel of rechtsbeginsel kunnen beroepen

Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: **het enkel dienen van zuiver commerciële belangen, winstmaximalisatie**, het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Boete voor tennisbond vanwege verkoop van persoonsgegevens

Nieuwsbericht / 3 maart 2020

Categorie: Direct marketing

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) legt tennisbond KNLTB een boete op van 525.000 euro voor het verkopen van persoonsgegevens. De KNLTB heeft in 2018 onrechtmatig tegen betaling persoonsgegevens van een paar honderdduizend van zijn leden verstrekt aan twee sponsors.

De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennisbond (KNLTB) verstrekte de sponsors persoonsgegevens zoals naam, geslacht en adres, zodat zij een selectie van KNLTB-leden konden benaderen met tennisgerelateerde en andere aanbiedingen. De ene sponsor ontving persoonsgegevens van 50.000, de andere van meer dan 300.000 leden. Die sponsors benaderden een deel van die KNLTB-leden per post of telefoon.

50

VoetbalTV

Opinion 06/2014 on legitimate interests, april 2014

Rigas, Volker und Markus Schecke en Eifert, en Ryneš, Promusicae, Google Spain (etc.)

AG Bobek in FashionID

Rb Mid.NLD 23 november 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:5111
 16. Gelet op de hiervoor aangehalde Europese rechtspraak, conclusies van de advocaat-generaal en de opinie van de WP29, onderschrijft de rechtbank het standpunt van eiseres dat de vraag of een verwerker van persoonsgegevens een gerechtvaardigd belang heeft, aan de hand van een **negatieve toets** moet worden beoordeeld. Deze toets komt erop neer dat de verwerker geen belang mag nastreven dat in strijd is met de wet.

VoetbalTV

ABRvS 27 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2173

8. Met de rechtbank wordt geoordeeld dat in dit geval, gelet op de door VoetbalTV genoemde andere belangen, die niet van commerciële aard zijn, geen sprake is van een louter commercieel belang. De vraag of een uitsluitend commercieel belang op zichzelf een gerechtvaardigd belang in de zin van artikel 6, eerste lid, aanhef en onder f, van de AVG kan zijn, hoeft daarom niet te worden beantwoord.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

I. bevestigt de aangevallen uitspraak;

II. veroordeelt de Autoriteit Persoonsgegevens tot vergoeding van bij VoetbalTV B.V. in verband met de behandeling van het hoger beroep opgekomen proceskosten ...

KNLTB

Rb A'dam 22 september 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5565

6. De rechtbank vindt zich daarom genoodzaakt om de volgende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie te stellen:

- Hoe dient de rechtbank de term 'gerechtvaardigd belang' uit te leggen?
- Dient die term te worden uitgelegd zoals verweerder dat uitlegt? Zijn dat uitsluitend tot de wet behorende, wet zijnd, in een wet vastgestelde belangen? Of;
- Kan elk belang een gerechtvaardigd belang zijn, mits dat belang niet in strijd is met de wet? Meer specifiek gesteld: is een zuiver commercieel belang en het belang zoals hier aan orde, het verstrekken van persoonsgegevens tegen betaling zonder toestemming van de betreffende persoon, onder omstandigheden aan te merken als een gerechtvaardigd belang? Zo ja, welke omstandigheden bepalen of een zuiver commercieel belang een gerechtvaardigd belang is?

Art. 8 Handvest: recht op bescherming persoonsgegevens

AP: 'natuurlijke personen dienen controle over hun eigen persoonsgegevens te hebben' (overw. 7 Avg)

inbreuk bij wet, duidelijk en nauwkeurig, en voorspelbaar overeenkomstig rechtspraak HvJEU en EHRM (overw. 41 Avg)

gerechtvaardigd belang moet 'op zijn minst doelstellingen van algemeen belang raken die worden erkend in de EU of nodig zijn om rechten en vrijheden van anderen erkennen' (r.o. 3.3 uitspraak)

zgn. positieve toets

negatieve toets

Rechter stuurt uitleg privacywet in tennisondbond-zaak door naar EU-Hof

Beschermt de Autoriteit Persoonsgegevens privacy, of verstoort ze de vrije markt?

Persoonsgegevens De Nederlandse Autoriteit Persoonsgegevens neemt in de EU een aparte positie in als het gaat om wat bedrijven mogen met persoonsgegevens. Volgens juristen verstoort AP het vrije ondernemerschap. Is dat zo?

Wimber Heek & Peter Othoore

Winst geen rechtvaardig belang

In dit document schrijft de AP dat „het enkel dienen van zuiver commerciële belangen“ niet kan worden gekwalificeerd als een gerechtvaardigd belang. Op basis van dit standpunt komt de toezichhouder later in de maand tot de boete voor VoetbalTV. Het winsttoegmerk van de streamingdienst vormt volgens de AP geen rechtvaardiging voor het uitzenden van beelden van spelers en fans zonder dat zij daar individueel toestemming voor geven.

Onder juristen leidt dit standpunt al direct tot kritiek. Promovendus Rob van Eijk en hoogleraar recht en informatiemaatschappij Gerrit-Jan Zwenne van de Universiteit Leiden schrijven in een opiniestuk in *Het Financieel Dagblad* dat de toezichhouder hiermee ingaat tegen jurisprudentie van de hoogste Europese rechters. Ook zij sluiten een winsttoegmerk niet uit als een gerechtvaardigd belang. Bovendien zou de AP politiek bedrijven. „De normuitleg van de Autoriteit Persoonsgegevens past in een trend waarbij nadrukkelijk een radicaal afstand wordt genomen van marktwerking. (...) De vraag of het aan een objectieve en onafhankelijke privacytoezichhouder is om stelling te nemen in dat in wezen politieke debat. Wij denken van niet“, schrijven Van Eijk en Zwenne.

Enkele maanden later stelt de Europese Commissie zich geroepen zich ook met de zaak te bemoeien. Het is de functie van de interne markt in de EU zou in het gedrang zijn. In een brief aan voorzitter Aleid Wolfsen van de AP - die NRC recent in handen kreeg - waarschuwt Brussel dat de Nederlandse toezichhouder met zijn strikte interpretatie van privacywet AVG het vrije ondernemerschap belemmert.

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL FOR JUSTICE AND CONSUMERS AFFAIRS
Directorate C: Fundamental Rights and Rule of Law
The Director

Brussels, 06/07/2020
RBT/2100000

Mr Akad Wolfson
Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 95374,
2009 AJ Den Haag/The Hague

Dear Mr Wolfson,

The Commission of the European Communities (the Commission) has received your letter of 23 March 2020 regarding the interpretation of the GDPR also set out examples of legitimate interests. The Commission considers that the concept of legitimate interest should be regarded as a 'legitimate' interest. More specifically, the Commission considers that processing of personal data for direct marketing purposes should be regarded as carried out for a legitimate purpose. The recitals of EU Directive 2002/13/EC (the Directive) state that the recitals of EU Directive 2002/13/EC constitute an integral part of the legal act and set out the reasons for the contents of the legal act. The recitals of EU Directive 2002/13/EC also set out the reasons for the contents of the legal act (i.e. the articles) of an act. They also reflect the intentions of the legislator.

Therefore, it is difficult to reconcile the strict interpretation of the Dutch DPA of what can constitute a legitimate interest with the intended effect that the EU legislators wanted to attribute to Article 6(1)(f) GDPR. It should also be borne in mind that the fact that a pure commercial interest is 'legitimate' does not entail that the data controller can immediately rely on Article 6(1)(f) GDPR. In fact, this will depend on the outcome of the second and third leg of the three-part test

b. The second and the third leg of the test: *The Google Spain and Fashion ID cases*

Regarding the second and the third leg of the test, we would like to draw attention to the case law of the CJEU. The CJEU has on a number of occasions established that the concept of legitimate interest ground foresees a concrete balancing of the legitimate interest of the controller against the fundamental rights and freedoms of the data subject. In the *Google Spain* case, the CJEU has clarified that the fact that the Dutch DPA generally and consistently interprets Article 6(1)(f) GDPR as requiring the data controller to obtain the data subject's consent amounts to a strict interpretation of the concept of legitimate interest.

Vragen over de grondslag gerechtvaardigd belang

Alle antwoorden op mijn vragen

Hoe toetst u of u zich mag baseren op de grondslag gerechtvaardigd belang?

Om uw verwerking te mogen baseren op de grondslag 'noodzakelijk voor de behartiging van een gerechtvaardigd belang' moet u aan 3 voorwaarden voldoen. Uw belang heeft dan het recht op privacy van de betrokkene van wie u gegevens verwerkt.

Voorwaarden grondslag gerechtvaardigd belang De 3 voorwaarden zijn:

- 1. U heeft daadwerkelijk een gerechtvaardigd belang kwalificeert als een gerechtvaardigd belang.
- 2. De verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van dat belang.
- 3. U heeft een afweging gemaakt van de belangen van de betrokkene.

Voorwaarde 1: gerechtvaardigd belang
Uw belang is daadwerkelijk een gerechtvaardigd belang als het ergens in het recht is opgenomen. En wordt erkend en beschermd. Dat mag ook in een ongeschreven rechtsregel of rechtsbeginsel zijn.

Als het maar gaat om een belang waarvan we in de maatschappij hebben gevonden dat het door het recht beschermd moet worden. Voor voorbeelden van gerechtvaardigde belangen, zie: [Wat zijn voorbeelden van gerechtvaardigde belangen?](#)

Let op: wat niet kwalificeert als gerechtvaardigd belang, is bijvoorbeeld:

- een puur commercieel belang;
- winstmaximalisatie;
- het gedrag van werknemers volgen zonder legitieme reden;
- het (koop)gedrag van (potentiële) klanten volgen zonder legitieme reden.

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/mag-u-persoonsgegevens-verwerken#hoe-toetst-u-of-u-zich-mag-baseren-op-de-grondslag-gerechtvaardigd-belang-7531>

geraadpleegd 23 maart 2023...

DPS/Facebook (einduitspraak)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.68 Over de vraag of commerciële belangen een gerechtvaardigd belang kunnen vormen heeft het HvJ EU zich nog niet uitgelaten. Over die vraag heeft de bestuursrechter van deze rechtbank recent prejudiciële vragen gesteld aan het HvJ EU. Voor de beoordeling van het geschil tussen de Stichting en Facebook Ierland is het echter niet nodig om de beantwoording van die vragen door het HvJ EU af te wachten. Verwezen wordt naar het hierna te geven oordeel in r.o. 12.69-12.71.

Anders dan de Stichting heeft betoogd, ziet de rechtbank overigens voornamelijk geen reden om aan te nemen dat commerciële belangen niet als een gerechtvaardigd belang in de zin van artikel 7 onder f van de Privacyrichtlijn en artikel 8 aanhef en onder f Wbp zouden kunnen worden aangemerkt. Uit de rechtspraak van het HvJ EU blijkt dat niet en uit het advies van WP29 evenmin. *Integendeel*, in het WP29-advies worden ook economische belangen van ondernemingen als voorbeeld genoemd.

vgl. Rb A'dam 22 september 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5565

straks maar daarover...

TOETSVRAAG 3.

In de VoetbalTV-zaak ging de rechtbank Midden-Nederland niet akkoord met de uitleg van het begrip «gerechtvaardigd belang» die AP voorstaat.

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

6.
Over **schadevergoeding** voor overtredingen
van de Avg en **collectieve acties**

Artikel 82 Avg

1. Eenieder die **materiële of immateriële schade** heeft geleden ten gevolge van een inbreuk op deze verordening, heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker schadevergoeding te ontvangen voor de geleden schade.

Overweging 146

De verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker moeten **alle schade** vergoeden die iemand kan lijden ten gevolge van een verwerking die inbreuk maakt op deze verordening.

Het **begrip „schade” moet ruim worden uitgelegd** in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie, op een wijze die ten volle recht doet aan de doelstellingen van deze verordening.

Overweging 75 en 85

[Een] gegevensverwerking [...] kan resulteren in ernstige lichamelijke, materiële of immateriële schade, met name:

- discriminatie, identiteitsdiefstal of -fraude, financiële verliezen, reputatieschade, verlies vertrouwelijkheid van door beroepsgeheim beschermde gegevens, ongeoorloofde ongedaanmaking van pseudonimisering, of enig ander aanzienlijk **economisch of maatschappelijk nadeel**;
- wanneer de betrokkenen hun rechten niet kunnen uitoefenen of worden **verhinderd controle over hun gegevens** uit te oefenen

schadevergoeding voor overtredingen van de Avg...

of eigenlijk nog de Wbp

- Rb GldrInd 19 december 2018 €300
ECLI:NL:RBGEL:2018:5551
(Pieter Baan Centrum)
- Persoonsgegevens zijn terecht zijn gekomen bij een kleine groep **professionals met een geheimhoudingsplicht**. Maar privacyschending is wel als **naar en nadelig** is ervaren. Dus: schadevergoeding van €300.
- Rb Overijssel 28 mei 2019 €500
ECLI:NL:RBOVE:2019:1827
(Deventer)
- Betrokkene is in zijn persoon aangetast wegens verlies van controle over zijn persoonsgegevens. Er is **geen rechtvaardiging**. Billijk is een schadevergoeding van €500.
- Rb Nrd NLD 15 januari 2020 €250
ECLI:NL:RNNNE:2020:247
(Gronings Stadsblog)
- Enkele feit dat de schade niet kan worden gepreciseerd en mogelijk gering is, is geen grond om elke aanspraak daarop af te wijzen. Verlies van controle over gegevens is **blijvend maar beperkt** een medewerker en één derde. €250 is passend en billijk.
- Rb O-Brabant 11 dec 2020 €nihil
ECLI:NL:RBOBR:2020:7002
(Eindhoven)
- Gemeente heeft een e-mailbericht van betrokkene in procesdossier opgenomen, waardoor haar **e-mailadres bij de burens** terecht is gekomen. Schade niet met concrete gegevens onderbouwd en ligt ook niet voor de hand. **Geen schadevergoeding**

schadevergoeding voor overtredingen van de Avg...

of eigenlijk nog de Wbp

hoger beroep

- De betrokkene moet de aantasting in zijn persoon met concrete gegevens onderbouwen. Dat is slechts anders indien **de aard en de ernst van de normschending meebrengen dat de in dit verband relevante nadelige gevolgen daarvan voor de benadeelde zo voor de hand liggen, dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen**
- HR 15 maart 2019,
ECLI:NL:HR:2019:376 (EBI)
- ABRvS 1 april 2020, €500
ECLI:NL:RVS:2020:898
(Pieter Baan Centrum)
- Nadelige gevolgen van verstrekking van de **gevoelige gegevens** liggen voor de hand. Maar de gegevens zijn alleen terecht gekomen bij een **kleine groep professionals met geheimhoudingsplicht**. En PBC heeft snel maatregelen genomen. Dus: €500
- ABRvS 1 april 2020, nihil
ECLI:NL:RVS:2020:899
(Deventer)
- In dit geval doet zich **niet een situatie voor waarbij de nadelige gevolgen van de normschending voor de hand liggen**. Het gaat niet om ernstig verwijtbaar gedrag met zo ernstige gevolgen, dat dit als een inbreuk op een fundamenteel recht moet worden gekwalificeerd: **géén schadevergoeding**

schadevergoeding voor overtredingen van de Avg...

of soms nog de Wbp

- Rb Nrd NLD 12 januari 2021
ECLI:NL:RBNNE:2021:106
(Oldambt) €500 → Herhaalde onrechtmatige publicatie van emailadres, telefoonnummer en BSN op gemeentelijke website. Het zijn **gevoelige gegevens en risico op ID-fraude ligt voor de hand**. Dus schadevergoeding naar billijkheid vastgesteld op €500.
- Hof Arn.Leeuw. 6 april 2021
ECLI:NL:GHARL:2021:3206
(zwartelijstartsen) €5000 → Onrechtmatige publicatie van persoonsgegevens van GZ-psycholoog gedurende 10 jaar op zwartelijstartsen.nl. Schadevergoeding: €5000.
- Rb Mid NLD 4 mei 2021
ECLI:NL:RBMNE:2021:1865
(Svb) nihil → Svb **verstrekte gegevens van kinderen aan Belastingdienst**. Dat was onrechtmatig, omdat voor meer dan 50 procent van de kinderen geen recht bestaat op een kindgebonden budget vanwege het inkomen van de ouders. Er is echter is **geen schade** is geleden..
- Rb Overijssel 31 mei 2021
ECLI:NL:RBOVE:2021:2264
(Almelo) €125 → Gemeente Almelo verwerkte gegevens over minderjarige en moeder zonder wettelijke verwerkingsplicht (dus zonder grondslag. Verlies van controle over de gegevens. De schade is niet met concrete gegevens onderbouwt. Toch 2 x €125 schadevergoeding
- Rb R'dam 12 juli 2021
ECLI:NL:RBROT:2021:6822
(Rotterdam) €2500 → Gemeente R'dam bewaarde **gevoelige gegevens gedurende ca. 10 jaar** en daarvan hebben **verschillende instanties** ten onrechte kennis kunnen nemen. Schade vergoeding van €2500.

schadevergoeding voor overtredingen van de Avg...

of soms nog de Wbp

- Rb Mid NLD 25 februari 2022
ECLI:NL:RBROT:2022:1420
(Zuidplaspolder) €250 → Onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens, door het per **email** rondsturen van **Excellijst met gevoelige persoonsgegevens**. (inkomen, financiële gegevens) Schadevergoeding €250.
- Rb Mid NLD 12 mei 2022
ECLI:NL:RBMNE:2022:1821
(Gooi en Vechtstreek) nihil → Ten onrechte niet voldaan aan inzageverzoek. Dat het **tijd en moeite heeft gekost om inzage te verkrijgen**, maakt niet dat sprake is van een aantasting in persoon op andere wijze. **Geen schadevergoeding**
- Rb Den Haag 14 juli 2022
ECLI:NL:RBDHA:2022:6756
(Gouda) nihil → Ten onrechte niet voldaan aan inzageverzoek. Dat het **tijd en moeite heeft gekost om inzage te verkrijgen**, maakt niet dat sprake is van een aantasting in persoon op andere wijze. **Geen schadevergoeding**
- Rb Nrd Holl 16 augustus 2022
ECLI:NL:RBNHO:2022:7329
(Heemskerk) nihil → Ten onrechte niet volledig voldaan aan inzageverzoek. Aard en ernst van normschending niet zodanig dat sprake is van aantasting van de persoon. Betrokkene was al bekend met gegevensverstrekking. **Geen schadevergoeding**
- Rb ZW Bra 21 september 2022
ECLI:NL:RBZWB:2022:5457
(Bravis ziekenhuis) €2000 → **Onvoldoende beveiliging** patientdossier (79 onterechte raad-plegingen); Nadelige gevolgen liggen voor de hand, o.a. omdat het gaat om **bijzondere gegevens, langdurig en veelvuldig onrechtmatig ingezien, gedeeld met derden, gepubliceerd in boek**. Schadevergoeding: €2000.

Rb ZW Bra 21 september 2022
ECLI:NL:RBZWB:2022:5457
(Bravis ziekenhuis)

€2000

Onvoldoende beveiliging patientdossier (79 onterechte raad-plegingen); Nadelige gevolgen liggen voor de hand, o.a. omdat het gaat om bijzondere gegevens, langdurig en veelvuldig onrechtmatig ingezien, gedeeld met derden, gepubliceerd in boek. Schadevergoeding: €2000.

Österreichische Post (schadevergoeding)

'een onderneming die adreslijsten uitgeeft'

Feiten

Sinds 2017 verzamelde Österreichische Post informatie over de **partijaffiniteiten** van de Oostenrijkse bevolking. Met behulp van een algoritme heeft zij volgens bepaalde sociaal-demografische kenmerken 'circles of interest' of 'doelgroepen' gedefinieerd.

Rechtsvragen

- Moet er voor schadevergoeding sprake zijn geleden of **volstaat de normovertreding?**
- Is voor de vaststelling van immateriële schade vereist dat er sprake is van een „effect of gevolg van de schending dat op zijn minst enig belang heeft en verder gaat dan de door de inbreuk ontstane ergernis”

AG Campos Sánchez-Bordona
6 oktober 2022, C-300/21
ECLI:EU:C:2022:756

Antwoord

De normovertreding is op zichzelf niet voldoende als die niet gepaard gaat met daaruit voortvloeiende materiële of immateriële schade: **er moet wél schade zijn** maar... wat is dan 'schade'...?

Antwoord

Alleen ergernis is niet genoeg. De nationale rechter moet in elk concreet geval op basis van de kenmerken van het subjectieve gevoel van onbehagen bepalen wanneer een dergelijk gevoel als immateriële schade kan worden aangemerkt

omvang en aard van onbehagen bepaalt of kan worden gesproken van immateriële schade

Österreichische Post (schadevergoeding)

AG Campos Sánchez-Bordona
6 oktober 2022, C-300/21
ECLI:EU:C:2022:756

“Mijns inziens lijdt het geen twijfel dat de scheidslijn tussen louter ergernis (geen vergoeding mogelijk) en reële immateriële schade (wel vergoeding mogelijk) dun is, en ik ben mij er tevens van bewust hoe ingewikkeld het is om beide categorieën in abstracto af te bakenen en concreet toe te passen op een geschil.

Deze moeilijke taak komt toe aan de rechters van de lidstaten, die in hun uitspraken waarschijnlijk niet voorbij zullen kunnen gaan aan de immer aanwezige maatschappelijke perceptie omtrent de aanvaardbare tolerantie op dit gebied wanneer de subjectieve gevolgen van een inbreuk op een regel beneden een bepaalde de-minimisdrempel blijven.”

dunne scheidslijn, dus
genuanceerd en ingewikkeld...

hoe erg vinden we het? in
hoeverre er sprake is van
slechts ergernis of reële
immateriële schade?

waar brengt dit ons?

- voor schadevergoeding moet er wel sprake zijn van schade en die moet in beginsel met concrete gegevens worden onderbouwd
- aard en de ernst van normschending kunnen meebrengen dat de nadelige gevolgen daarvan zo voor de hand liggen dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen – en dus niet met concrete gegevens moet worden onderbouwd

ergernis en onbehagen zijn (nog) geen schade; het is aan de nationale rechter om te bepalen wanneer kan worden gesproken van schade

Campos Sanchez Borbona in UI vs Österreichische Post

- betrekkelijk ongevoelige gegevens, zoals e-mailadres Eindhoven, Deventer
- niet voldaan aan inzageverzoek Gooi en vecht, Heemskerk, Gouda
- gevoelige aard van gegevens i.h.b.z. medische of financiële gegevens en BSN Pieter Baan Centrum, Oldambt, Zuidplaspolder, Bravis Ziekenhuis
- lange duur en gevolgen van overtreding Zwarelijstartsen.nl, Gemeente R'dam, Bravis Ziekenhuis,

collectieve acties

Data Privacy Stichting / Meta (Facebook)

Rb A'dam 30 juni 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:3307
Data Privacy Stichting mag namens Nederlandse gebruikers van de Facebook-dienst voor de Nederlandse rechter procederen tegen Facebook over de vraag of Facebook de privacy van haar gebruikers heeft geschonden (art. 79 en 80 Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407
Facebook handelde in strijd met Avg (later meer...)

The Privacy Collective / Oracle en Salesforce

Rb A'dam 29 oktober 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:6200
Wrakingsverzoek tegen rechter-plaatsvervanger, tevens hoogleraar, toegewezen. Vrees voor partijdigheid objectief gerechtvaardigd. Rechter heeft onvoldoende distantie betracht o.a. door een tweet

Rb A'dam 29 december 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:7647
TPC heeft ruim 75.000 'likes' verkregen. Daarmee kan niet worden vastgesteld dat TPC opkomt voor een voldoende groot deel van de groep getroffen benadeelden. De informatie over de te voeren procedure is daarvoor te vaag.

SOMI en TBYP en Massaschade & Consumert / TikTok

Rb A'dam 9 november 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:6488
rechtbank is bevoegd; de drie claimstichtingen zijn ontvankelijk (art. 79 en 80 Avg). Nog geen 'lead representative' aangewezen

DPS vs. Facebook (tussenvonnissen)

Art. 79 | Recht om een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen tegen een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker

2. Een procedure tegen een verwerkingsverantwoordelijke of een verwerker wordt ingesteld bij de gerechten van de lidstaat waar de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker een vestiging heeft. Een dergelijke procedure kan ook worden ingesteld bij de gerechten van de lidstaat waar de betrokkene gewoonlijk verblijft, tenzij de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker een overheidsinstantie van een lidstaat is die optreedt in de uitoefening van het overheidsgezag

Rechtsvraag
Kan een claimstichting die optreedt namens betrokkenen procederen voor een rechter in de lidstaat waarin deze betrokkenen gewoonlijk verblijven

DPS / Meta (Facebook) 30 juni 2021
ECLI:NL:RBAMS:2021:3307

antwoord
Ja, want
"De betrokkenen van wie persoons-gegevens zijn verwerkt, verblijven in dit geval in Nederland. Dat de Stichting als belangenbehartiger zich niet op de verblijfplaats van de betrokkenen zou kunnen beroepen, zoals Facebook c.s. heeft aangevoerd, volgt de rechtbank niet, aangezien artikel 80 AVG uitdrukkelijk de mogelijkheid van belangenbehartiging biedt en vermeldt dat de belangen-behartiger de rechten van de betrokkenen kan uitoefenen zonder daarbij een onderscheid te maken tussen procedurele en materiële rechten."

34

TBYP, SOMI & M&C vs. TikTok

Art. 79 | Recht om een doeltreffende voorziening in rechte in te stellen tegen een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker

2. Een procedure tegen een verwerkingsverantwoordelijke of een verwerker wordt ingesteld bij de gerechten van de lidstaat waar de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker een vestiging heeft. **Een dergelijke procedure kan ook worden ingesteld bij de gerechten van de lidstaat waar de betrokkene gewoonlijk verblijft**, tenzij de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker een overheidsinstantie van een lidstaat is die optreedt in de uitoefening van het overheidsgezag.

Rechtsvraag

Kan een claimstichting die optreedt namens betrokkenen procederen voor een rechter in de lidstaat waarin deze betrokkenen gewoonlijk verblijven?

antwoord

Ja, want

“Art. 80 AVG voorziet in de mogelijkheid dat een belangenbehartiger de rechten van betrokkenen uitoefent zonder dat daarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen procedurele en materiële rechten. **Gelet ook op de uitdrukkelijke verwijzing in art. 80 AVG [...] naar art. 79 AVG is de conclusie dat de stichtingen als belangenbehartigers zich voor de bevoegdheid kunnen beroepen op de gewone verblijfplaats van de betrokkenen.**”

een nog onbeantwoorde vraag

Artikel 80 Vertegenwoordiging van betrokkenen

1. De betrokkene mag [een belangenorganisatie] **opdracht te geven** de klacht namens hem in te dienen, namens hem de in artikelen 77, 78 en 79 bedoelde rechten uit te oefenen en namens hem het in artikel 82 bedoelde recht op schadevergoeding uit te oefenen, indien het lidstatelijke recht daarin voorziet.

2. De lidstaten kunnen bepalen dat een [een belangenorganisatie] over het recht beschikt om **onafhankelijk van de opdracht van een betrokkene** in die lidstaat klacht in te dienen bij de overeenkomstig artikel 77 bevoegde toezichthoudende autoriteit en de in de artikelen 78 en 79 bedoelde rechten uit te oefenen, indien het/zij van mening is dat de rechten van een betrokkene uit hoofde van deze verordening zijn geschonden ten gevolge van de verwerking.

met mandaat
(opt-in)

zonder mandaat
(opt-out)

Overweging 142.

[...] De lidstaten kunnen bepalen dat deze organen, organisaties of verenigingen over het recht beschikken om, ongeacht een eventuele machtiging door een betrokkene, in die lidstaat een klacht in te dienen en over het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, indien zij redenen hebben om aan te nemen dat de rechten van een betrokkene zijn geschonden als gevolg van een verwerking van persoonsgegevens die inbreuk maakt op deze verordening. Voor deze organen, organisaties of verenigingen kan worden bepaald dat zij niet het recht hebben om namens een betrokkene een vergoeding te eisen buiten de machtiging door de betrokkene om.

Zie o.a. Rb A'dam 29 december 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:7647 (TPC/Oracle & Salesforce), r.o. 5.21 t/m 5.25

7.

De zaak van de Data Privacy Stichting tegen Facebook en de uitspraak van 15 maart jl.

een week of wat geleden...

management summary

Geen (rechtsgeldige) toestemming, geen noodzaak voor uitvoering van de gebruikersovereenkomst. En geen gerechtvaardigd belang

Onvoldoende informatie verstrekt, informatie onduidelijk

Voor zgn. third party cookies kon toestemming worden verkregen door desbetreffende websites

Vooralsnog slechts verklaring voor recht; nog geen schadevergoeding

wat vooraf ging

- overtredingen*
- informatieplichten*
- grondslag (toestemming, overeenkomst)*
- bijzondere gegevens*
- cookies*
- en ook*
- oneerlijke handelspraktijk*

relevante periode

- 1 april 2010 t/m 1 jan. 2020*

verwerkingsverantwoordelijke(n)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

10.9. Naar het oordeel van de rechtbank volgt uit de door de Stichting aangevoerde omstandigheden niet dat Facebook Inc. en Facebook Nederland mede(verwerkings)verantwoordelijken voor de in het geding zijnde periode zijn.

Uit al deze algemene stellingen blijkt namelijk *onvoldoende duidelijk op welke concrete verwerkingen de Stichting het oog heeft en op welke wijze Facebook Inc. respectievelijk Facebook Nederland voor de betreffende verwerkingen dan (mede) de middelen en het doel vaststelt. Een voldoende concretisering van de Stichting hierover ontbreekt.*

Dat Facebook Inc. de Facebookdienst heeft geïnitieerd en als moeder vennootschap de (uiteindelijke) financiële zeggenschap heeft binnen het concern is daarbij evenmin van doorslaggevende betekenis. Zoals in de parlementaire geschiedenis is toegelicht, is de feitelijke macht of invloed van een andere rechtspersoon binnen een concern niet relevant. De interne regeling binnen het concern brengt in dit geval mee dat Facebook Ireland als de bevoegde rechtspersoon is aangewezen, zodat de verantwoordelijkheid voor de hier aan de orde zijnde gegevensverwerking is toe te rekenen aan deze rechtspersoon.

} bewijsprobleem...

bewijslast

art. 150 Rv
wie stelt moet bewijzen

art. 5.2 en 24 Avg
verwerkingsverantwoordelijke
moet aantonen dat hij de Avg
heeft nageleefd

Art. 150 Rv
De partij die zich beroept op rechtsgevolgen van door haar gestelde feiten of rechten, draagt de bewijslast van die feiten of rechten, tenzij uit enige bijzondere regel of uit de eisen van redelijkheid en billijkheid een andere verdeling van de bewijslast voortvloeit.

Art. 5.2 Avg
De verwerkingsverantwoordelijke is verantwoordelijk voor de naleving van lid 1 en kan deze aantonen ("verantwoordingsplicht").

Art. 24.1 Avg
Rekening houdend met de aard, de omvang, de context en het doel van de verwerking, alsook met de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen, treft de verwerkingsverantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen om te waarborgen en te kunnen aantonen dat de verwerking in overeenstemming met deze verordening wordt uitgevoerd. Die maatregelen worden geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd

bewijslast

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

11.20 [D]e Wbp en de AVG [bevatten] een van de hoofdregel van artikel 150 Rv **afwijkende regel van bewijslast** [...], ook op het punt van het al dan niet voldoen aan de informatieplichten van de artikelen 33 en 34 Wbp en de artikelen 12, 13 en 14 AVG.

Alhoewel dit in de Wbp minder expliciet is verwoord dan in de AVG, volgt dit ook uit het transparantievereiste. De betrokkene kan alleen dan zijn rechten onder de wet verwezenlijken indien hij op de hoogte is van de verwerking.

Het is aan de verwerkingsverantwoordelijke om te bewijzen dat de gegevensverwerking rechtmatig is. Daartoe behoort ook dat de betrokkene vooraf voldoende geïnformeerd wordt over de gegevensverwerking.

Op Facebook Ierland – in wier domein zich de betreffende feitelijke gegevens ook hoofdzakelijk bevinden – **rust dus de bewijslast** dat zij heeft voldaan aan haar informatieverplichtingen.

informatieplichten (art. 33-34 Wbp, 12-14 Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

11.39 [...] Uitgangspunt is dat de (verwerkings)verantwoordelijke de relevante informatie over gegevensverwerking aan de betrokkene verstrekt **op het moment dat het kennismaken van die informatie voor de betrokkene het meest relevant is.**

Dat betekent in dit geval het moment waarop de Facebookgebruiker voornemens is om een externe applicatie te installeren. De betreffende informatie moet **dus in beginsel in het pop-upvenster worden verstrekt**, want dan is die informatie voor de Facebookgebruiker actueel en relevant. In het pop-upvenster is, zoals hiervoor is vastgesteld, niets vermeld over de verwerkingsdoeleinden.

Voor zover Facebook Ierland de gebruiker had willen informeren aan de hand van het Gegevensbeleid had zij **in het pop-upvenster een verwijzing naar het Gegevensbeleid** moeten opnemen. Dat heeft zij ook niet gedaan. Een Facebookgebruiker wordt weliswaar ten tijde van zijn (eerste) registratie bij de Facebookdienst geattendeerd op het bestaan van het Gegevensbeleid, maar op dat moment is de gegevensverwerking waar het hier om gaat (de toegang van externe ontwikkelaars tot persoonsgegevens van de Facebookgebruiker) nog niet

Een algemene verwijzing naar Gegevensbeleid ten tijde van de registratie bij de Facebookdienst kan daarom in dit geval niet worden aangemerkt als het voldoen aan de informatieverplichting voor een specifieke, toekomstige vorm van gegevensverwerking waarvan ten tijde van de registratie nog niet zeker is of die zal plaatsvinden.

contractuele noodzaak (art. 8b Wbp, 6.1b Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

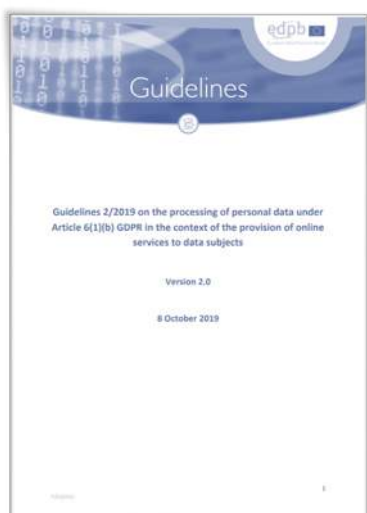
12.14 [...] [D]e verwerkingsgrond van contractuele noodzaak [moet] strikt worden geïnterpreteerd, waarbij het van belang is om vast te stellen of **de verwerking daadwerkelijk en objectief noodzakelijk is voor de uitvoering van de overeenkomst**. Daarbij speelt ook een rol wat de gebruiker redelijkerwijs mocht verwachten. [...]

12.15. Het meest wezenlijke kenmerk van de overeenkomst die een gebruiker van de Facebookdienst aangaat met Facebook Ierland is naar het oordeel van de rechtbank **het aanbieden van (een profiel op) een sociaal netwerk**. Dat is ook wat een gemiddelde gebruiker als de belangrijkste doelstelling van de

12.16 Gesteld noch gebleken is dat het aanbieden van een profiel op het sociale netwerk feitelijk niet kan worden uitgevoerd als de verwerking van persoonsgegevens voor advertentiedoeleinden niet plaatsvindt. Dat dat niet zou kunnen, staat dus niet vast. Voor het aanbieden van een profiel op het sociale netwerk van het Facebookplatform is dus niet objectief en daadwerkelijk noodzakelijk dat Facebook Ierland persoonsgegevens van een gebruiker verwerkt voor advertentiedoeleinden.

contractuele noodzaak (6.1b Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

De conclusie is daarom dat **de verwerking van persoonsgegevens voor advertentiedoeleinden niet noodzakelijk is voor de uitvoering van de overeenkomst tussen Facebook Ierland en een gebruiker van de Facebookdienst**. Facebook Ierland kan dus noch onder de Wbp, noch onder de AVG een geslaagd beroep doen op contractuele noodzaak (als bedoeld in artikel 8 aanhef en onder b Wbp respectievelijk artikel 6 lid 1 onder b AVG) als verwerkingsgrondslag

toestemming (art. 8a Wbp, 6.1a Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.34 [...] Uit de wijze waarop Facebook Ierland het registratieproces had ingericht, kon voor de gemiddelde gebruiker in dit geval **niet (voldoende) duidelijk zijn dat hem toestemming werd gevraagd voor in het Gegevensbeleid opgenomen verwerkingsdoeleinden**. Anders dan ten aanzien van de Gebruikersvoorwaarden werd de gebruiker immers niet uitdrukkelijk om een akkoord gevraagd ten aanzien van het Gegevensbeleid. Van een ondubbelzinnige en op aanvaarding gerichte wilsuiting was dus geen sprake. Bovendien maakte het registratieproces niet duidelijk dat het Gegevensbeleid informatie over de verwerking van

persoonsgegevens bevatte. Daardoor kan met de leesbevestiging in het registratieproces ook geen sprake zijn van een wilsuiting die was gericht op aanvaarding van de verwerking van de gebruiker betreffende persoonsgegevens.

toestemming (art. 8a Wbp, 6.1a Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.38 [...] **Het voortgezette gebruik na kennisname van een dergelijke mededeling kan niet worden beschouwd als een specifieke, op informatie berustende en ondubbelzinnige wilsuiting voor de verwerking van persoonsgegevens voor advertentiedoelstellingen. De voor die verwerking relevante informatie werd immers niet verstrekt in het bericht of de notificatie en de enkele daarin opgenomen verwijzing naar gewijzigde Gebruikersvoorwaarden en/of Gegevensbeleid voldoet niet aan de daaraan te stellen eisen. [...]**

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.53. [De] indirecte en verholde manier van het trachten te verkrijgen van instemming voldoet ook niet aan de eisen dat de gevraagde toestemming voldoende specifiek en op informatie gebaseerd moet zijn. **De algemeen geformuleerde 'instemming' aan het slot van de Gebruikersvoorwaarden is eenvoudigweg niet specifiek genoeg.**

Ook is de informatie over gegevensverwerking niet rechtstreeks verstrekt op de plek waar om toestemming is gevraagd (in het scherm om zich te registreren of in de Gebruikersvoorwaarden), maar op een andere plaats, namelijk in het Gegevensbeleid.

Facebook Ierland heeft het op deze manier te moeilijk gemaakt voor de gemiddelde gebruiker om op een adequate manier op de hoogte te worden gebracht van de relevante informatie over de gegevensverwerking.

Een gemiddelde gebruiker heeft dus niet kunnen begrijpen wat de volle omvang van de gevolgen van de gegevensverwerking zou zijn.

gerechtvaardigd belang (art. 8f Wbp, 6.1f Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.68 Over de vraag of commerciële belangen een gerechtvaardigd belang kunnen vormen heeft het HvJ EU zich nog niet uitgelaten. Over die vraag heeft de **bestuursrechter** van deze rechtbank recent prejudiciële vragen gesteld aan het HvJ EU. Voor de beoordeling van het geschil tussen de Stichting en Facebook Ierland is het echter niet nodig om de beantwoording van die vragen door het HvJ EU af te wachten. Verwezen wordt naar het hierna te geven oordeel in r.o.

vgl. Rb A'dam 22 september 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5565

12.69 12.71.

Anders dan de Stichting heeft betoogd, ziet de rechtbank overigens vooralsnog geen reden om aan te nemen dat commerciële belangen niet als een gerechtvaardigd belang in de zin van artikel 7 onder f van de Privacyrichtlijn en artikel 8 aanhef en onder f Wbp zouden kunnen worden aangemerkt. Uit de rechtspraak van het HvJ EU blijkt dat niet en uit het advies van WP29 evenmin. **Integendeel**, in het WP29-advies worden ook economische belangen van ondernemingen als voorbeeld genoemd.

gerechtvaardigd belang (art. 8f Wbp, 6.1f Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.69. [Er moet] voldaan [...] zijn aan het **noodzakelijkheidsvereiste**. Dit vergt een toetsing aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Om die toetsing mogelijk te maken, moet Facebook Ierland – op wie de bewijslast van een rechtmatige gegevensverwerking rust – inzicht geven in de door haar gemaakte afweging en voldoende relevante feitelijke gegevens verschaffen. Dat heeft zij onvoldoende gedaan.

Facebook Ierland is in haar stellingname niet kenbaar ingegaan op de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Zij heeft slechts gesteld dat haar belangen en die van haar gebruikers parallel lopen, omdat ook gebruikers baat hebben bij personalisatie. Daarmee miskent Facebook Ierland dat gebruikers recht hebben op en belang hebben bij bescherming van hun persoonlijke levenssfeer en hun persoonsgegevens, en dat de verwerking van persoonsgegevens voor advertentiedoelinden daar afbreuk aan kan doen.

Verder moet de (verwerkings)verantwoordelijke rekening houden met de **redelijke verwachtingen** van betrokkenen. Niet gebleken is dat Facebook Ierland dat daadwerkelijk heeft gedaan.

bijzondere gegevens (art. 16 Wbp, 9.1 Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

13.8. De rechtbank komt daarom tot het oordeel dat Facebook Ierland bijzondere persoonsgegevens heeft verwerkt voor advertentiedoeleinden die gebruikers hebben ingevuld in de profielvelden. [...]

13.14. Facebook Ierland heeft niet (voldoende) betwist dat zij, zoals in het AP-rapport is vastgesteld, gedurende de gehele relevante periode hoofdcategorieën en subcategorieën aanbod van interessegebieden op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid, religie en politieke of seksuele voorkeur aan adverteerders, waaruit volgt dat Facebook Ierland in ieder geval persoonsgegevens uit deze categorieën heeft aangewend voor advertentiedoeleinden.

Daarmee staat voldoende vast dat Facebook Ierland ook door het volgen van het surfgedrag van gebruikers en het indelen van de aldus verkregen informatie in interesse categorieën, in de relevante periode, bijzondere persoonsgegevens van de Achterban verwerkte voor advertentiedoeleinden.

verwerkingsverbod bijzondere gegevens (art. 16 Wbp, 9.1 Avg)

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

13.16. Over de periode tot de invoering van de AVG is *niet gesteld of gebleken dat uitdrukkelijke toestemming is gevraagd of verkregen* voor het verwerken van bijzondere persoonsgegevens voor advertentiedoeleinden. Dit geldt voor zowel informatie afkomstig uit profielvelden, als informatie afgeleid uit het surfgedrag van gebruikers en gebruik voor het vaststellen van interessecategorieën.

13.17. Voor wat betreft de periode na invoering van de AVG heeft Facebook Ierland niet gesteld dat zij toestemming heeft gevraagd voor het afleiden van interessecategorieën uit surfgedrag van gebruikers ten behoeve van advertentiedoeleinden, zodat de rechtbank concludeert dat *van uitdrukkelijke toestemming in de zin van artikel 9 lid 2 onder a van de AVG geen sprake is*.

A spokesperson for Meta has now sent this statement:

“We’re pleased that the Court has ruled in favour of Meta for multiple of these historic claims, some of which took place over a decade ago. We intend to appeal other aspects of this case. We know that privacy is important to our Dutch users and we want them to have control over how their data is used. That’s why we have built tools like Privacy Check-up and Privacy Basics, where we explain what data they have shared, and what settings they can use to control it.”

TOETSVRAAG 4.

In de DPS/Facebook-zaak oordeelde de rechtbank Amsterdam dat Facebook in de periode 2010-2020 onrechtmatig persoonsgegevens verwerkte voor advertentiedoeleinden

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

8.
Wat zijn bijzondere gegevens?
En wat niet?

Artikel 9.

*Verwerking van bijzonder categorieën van
persoonsgegevens*

*1. Verwerking van persoonsgegevens waaruit
ras of etnische afkomst, politieke opvattingen,
religieuze of levensbeschouwelijke
overtuigingen, of het lidmaatschap van een
vakbond blijken, en verwerking van genetische
gegevens, biometrische gegevens met het oog
op de unieke identificatie van een persoon, of
gegevens over gezondheid, of gegevens met
betrekking tot iemands seksueel gedrag of
seksuele gerichtheid zijn verboden*

*(35) Persoonsgegevens over gezondheid
dienen alle gegevens te omvatten die
betrekking hebben op de gezondheids-
toestand van een betrokkene en die
informatie geven over de lichamelijke of
geestelijke gezondheidstoestand van de
betrokkene in het verleden, het heden en
de toekomst. [...]*

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija

hoge commissie voor de voorkoming van belangenconflicten in de openbare dienst

HJEU 1 augustus 2022,
C-184/20,
ECLI:EU:C:2022:601

Feiten

in een openbaar register worden gegevens van ambtenaren én hun echtgenoten of partners vastgelegd

Rechtsvraag

is er sprake van bijzondere gegevens als het gaat om gegevens die indirect seksuele gerichtheid (politieke opvattingen etc.) van iemand kunnen onthullen..?

Uitgangspunt

ruime uitleg van het begrip «bijzondere gegevens»

- vanwege contextuele analyse van het begrip «gezondheidsgegevens» (art. 4(15) Avg)
- door richtlijn (overw. 10) en verordening (overw. 4 en 10) beoogd hoog beschermingsniveau

Antwoord: ja

128 [...] [D]e publicatie van persoonsgegevens die indirect de seksuele gerichtheid van een natuurlijke persoon kunnen onthullen [...] [vormt] een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens

Meta vs Bundeskartellamt

AG Rantos 20 September
2022, C-252/21,
ECLI:EU:C:2022:704

Feiten

Meta neemt via Facebook-cookies en social plugins (e.d.) kennis van gebruik van 'flirting-apps, datingsites voor homoseksuelen, website voor politieke partijen [en] gezondheidsgerelateerde websites'

Rechtsvragen

is er sprake van verwerking van bijzondere gegevens..?

En maakt het uit of Meta de bedoeling heeft bijzondere gegevens af te leiden uit de verkregen gegevens?

En maakt het uit of Meta haar gebruikers 'waarheidsgetrouw' categoriseert?

Antwoorden

Ja, ook dit betreft verwerking van bijzondere gegevens.

Neen, dat maakt niet uit, want...

"[h]et doorslaggevende element [...] is het feit dat de verwerkte gegevens het mogelijk maken om de gebruiker te profileren aan de hand van een van de in [art. 9.1 Avg] opgesomde categorieën van gevoelige persoonsgegevens" (nr. 38)

Neen, ook dat maakt niet uit, want

"[w]aar het om gaat is de mogelijkheid dat een dergelijke categorisering een aanzienlijk risico voor de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene inhoudt.(nr. 40)

Bodil Lindqvist

H/EU 6 November 2003,
C-101/01,
ECLI:EU:C:2003:596

Feiten

Bodil knutselt een website en vermeldt daarop dat “een van haar collega's haar voet had bezeerd en met gedeeltelijk ziekteverlof was”

Antwoord

Ja. “Gelet op het doel van de richtlijn, moet aan de uitdrukking «gegevens die de gezondheid betreffen»[...] een ruime uitlegging worden gegeven, zodat informatie over alle — zowel fysieke als psychische — aspecten van iemands gezondheid daaronder valt.

[D]e vermelding van het feit dat iemand zijn voet heeft bezeerd en met gedeeltelijk ziekteverlof is, een persoonsgegeven betreffende de gezondheid” (nrs. 50-52)

Rechtsvraag

Is de mededeling op een homepage, dat een bij name genoemde collega haar voet heeft bezeerd en met gedeeltelijk ziekteverlof is, een persoonsgegeven over de gezondheid?

nationale wetgever

Kamerstukken II
2017/18, 34851, nr.
3, p. 40

Een persoonsgegeven is niet alleen bijzonder wanneer het direct het desbetreffende bijzondere onderwerp onthult. Ook gegevens die indirect dergelijke informatie onthullen, worden aangemerkt als bijzondere categorieën van persoonsgegevens.

Tot de bijzondere categorieën van persoonsgegevens moeten dus niet alleen gegevens worden gerekend die direct betrekking hebben op bijvoorbeeld het lidmaatschap van een vakbond als zodanig, maar ook gegevens waaruit iemands vakbondslidmaatschap indirect valt af te leiden. De administratie van een vakbond, met daarin namen en adressen van de leden, is daarvan een voorbeeld.

Noodzakelijk is wel dat er een rechtstreeks verband is. Gegevens die hooguit een indicatie geven dat het om een gevoelig kenmerk zou kunnen gaan, vallen buiten de reikwijdte van de bijzondere regeling voor gevoelige gegevens.

Idem: Kamerstukken II
1997/98, 25892, mr. 3, p. 100

indertijd in de Tweede Kamer...

Kamerstukken II
2098/99, 25892, nr.
8, p. 6

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): De minister is niet ingegaan op mijn vraag naar de precieze bedoeling van "het seksuele leven". Gaat het hierbij alleen om seksuele geaardheid of om meer, bijvoorbeeld promiscuïteit?

Minister **Korthals**: Promiscuïteit, of de vraag of mensen regelmatig naar de Wallen gaan, vallen onder het seksuele leven. Dit is dus niet hetzelfde als seksuele geaardheid.

26

AP over een glas bier

Rapport definitieve
bevindingen november
2015 (Uniper)

[H]et feit dat iemand onder invloed is [zegt] iets over de gezondheid van die persoon op dat moment, ongeacht de context, **namelijk dat deze persoon op dat moment zowel geestelijk als lichamelijk niet goed functioneert** (het evenwichtsgevoel en beoordelingsvermogen is verslechterd, er is sprake van tunnelzicht, etc). Dit betekent niet perse dat deze persoon ziek is, maar zegt wel iets over zijn huidige geestelijke en lichamelijke gezondheid.

dus niet één glas bier
maar wel drie of
meer..(?)

27

toezichthouders in Spanje en Denemarken over Grindr

AEPD 17 January 2022

Datatilysynet (Denmark)
21 September 2021

Grindr did not process any special categories of personal data [...] because it does not directly collect information regarding a person's sexual orientation, and that the platform does not even have a field to specify this information on a user's profile. [...]

AEPD accepted that Grindr's denial that use of the application would reveal any specific sexual orientation due to the fact that the platform is open to all sexual orientations and gender identities, and in Grindr's own words, including heterosexuals "out of curiosity or to find a broader expression of self or to interact with other users".

Datatilysynet held that processing information about a data subject's sex life or sexual orientation involved the processing of special categories of personal data, regardless of whether the data subject explicitly revealed their sexual orientation.

Additionally, the DPA highlighted the company's role as a controller for any personal data revealed in a data subject's "biography" on the website. Datatilysynet also emphasized that the company's privacy policy mentioned processing of personal data regarding sexual orientation. Datatilysynet therefore concluded that the controller processed special categories of personal data.

EDPB over videocameratoezicht

EDPB Richtsnoeren
3/2019 29 januari
2020

62. Videobewakingssystemen verzamelen meestal enorme hoeveelheden persoonsgegevens die informatie van zeer persoonlijke aard aan het licht kunnen brengen, inclusief bijzondere categorieën van persoonsgegevens. Daarbij kan uit schijnbaar insignificante gegevens die oorspronkelijk met videocamera's werden verzameld, informatie worden afgeleid waarmee een ander doel wordt nagestreefd (bv. om een beeld te krijgen van iemand's gezichten).

Videobewaking wordt echter niet altijd als verwerking van bijzondere categorieën persoonsgegevens aangemerkt. Als de videobeelden echter worden verwerkt om daaruit bijzondere categorieën gegevens af te leiden, is artikel 9 van toepassing.

Meta vs Bundeskartellamt

AG Rentes 20 September 2020, C-252/20, ECLI:EU:C:2020:704

Feiten	Antwoorden
Meta neemt via Facebook-cookies kennis van of via social plugins (e.d.) kennis van of via "flirting"-apps, datingsites voor homoseksuelen, website voor politieke partijen en gezondheidsgerelateerde websites.	Ja, ook dit betreft verwerking van bijzondere gegevens.
Rechtsvragen: Is er sprake van verwerking van bijzondere gegevens?	Neen, dat maakt niet uit, want... "[h]et doorslaggevende element [...] is het feit dat de verwerkte gegevens het mogelijk maken om de gebruiker te profileren aan de hand van een van de in [art. 9.1 Avg] bedoelde categorieën van gevoelige persoonsgegevens".
En maakt het uit of Meta bijzondere gegevens verkrijgen kan?	Neen, dat maakt niet uit, want...
En maakt het uit of Meta weet waarheen de gegevens worden verzonden?	Neen, dat maakt niet uit, want...

[h]et doorslaggevende element [...] is het feit dat de verwerkte gegevens het mogelijk maken om de gebruiker te profileren aan de hand van een van de in [art. 9.1 Avg] bedoelde categorieën van gevoelige persoonsgegevens" (nr. 38)

De verwerking van foto's mag onder de verordening niet systematisch worden beschouwd als verwerking van bijzondere persoonsgegevens, maar is **dit context afhankelijk**.

Foto's kunnen alleen onder de definitie van biometrische gegevens vallen wanneer zij worden verwerkt met behulp van bepaalde technische middelen die de unieke identificatie of authenticatie van een natuurlijke persoon mogelijk maken (overw. 51).

het evidentie criterium van AP...(?)

[Er] is er veel wetgeving waarvan evident is dat de uitvoering ervan verwerking van bijzondere persoonsgegevens of gegevens van strafrechtelijke aard meebrengt. In die gevallen is ook evident dat bij vaststelling van de wet het bijzondere of strafrechtelijke karakter van de betrokken persoonsgegevens is meegewogen. Ook zonder expliciete vermelding van de **bijzondere of strafrechtelijke aard van de gegevens biedt de wet dan een AVG bestendige grondslag voor verwerking daarvan.**

102

TOETSVRAAG 5.

In zijn conclusie van 20 September 2022 in de zaak Facebook/Bundeskartellamt (C-252/21, ECLI:EU:C:2022:704) kwam AG Rantos tot het oordeel dat Facebook géén bijzondere persoonsgegevens verwerkte.

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

103

9.
Een visie van AFM en DNB op
Data Mobility

DNB&AFM set out

- *their preliminary policy vision and policy priorities on data mobility*
- *proposed policy actions to achieve this vision.*

the ability to share and access data (in the financial sector)

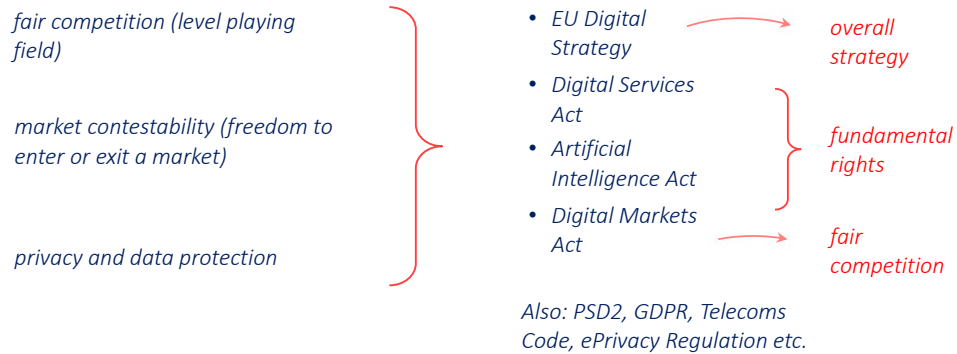
- *important to the development of financial innovation and new financial business models*
- *can yield significant economic benefits*

but may also have negative (side effects) for data holders and consumers

broader policy and regulatory landscape

single market for data by 2030

Table 1 - Overview EU legislative data sharing initiatives

EU initiative	Substance of initiative	Status
Data Governance Act	Proposals include a notification regime for data-sharing service providers, which provide consent and data-sharing management to consumers.	Agreement reached
Digital Markets Act	The proposals include mandatory automated data-sharing by large, gatekeeping platforms (e.g. browsers, market places, social media platforms). APIs, SCA, etc. not mandated.	Agreement reached
Data Act	Provides data holders with a right to share data generated by their connected products (Internet of Things or IoT-data) with third parties. It also lays down horizontal requirements that will underpin all legislative data-sharing initiatives.	Proposals published March 2022
European Health Data Space Regulation	Gives data holders the right to share health data, and regulates access rights for health professionals. It also introduces a labelling scheme for certain wellness apps.	Proposals published May 2022
Open Finance legislation	Expands mandatory data-sharing from payments data to the rest of financial services (actual scope unclear)	Proposal expected end-2022
Payment Services Directive (PSD2)	Review includes user-experience and compensation for data sharing. It may lead to amendments ("PSD3").	Review expected end-2022
European Single Access Point (ESAP)	CMU Action Plan announced the setting up of a Financial Data Space consisting of regulatory reporting data (NFRD, ESG, financial reporting).	Proposal published November 2021
Open Data Directive	Requires high-value public datasets to be made available in an automated manner.	Implementation by end-2021

greater *data* mobility can yield substantial *benefits*

- traditional financial data (payments, credit data)
- data from online platforms (BigTech)
- data from connected products (wearables, cars)
- data from utilities
- etc.

- new and open business models
- more personalized financial products
- overcome information asymmetries

Table 2 – Overview possible Open Finance datasets

Financial Product	Relevant product data	Relevant customer data
Mortgage credit	Interest rate, term of repayment, type of mortgage, embedded insurances, mortgage provider.	Principal amount, payment history, payment transactions, account balances, property value.
Consumer credit	Interest rate, term of repayment, principal amount of loan or credit, name credit institution, home NCA, etc.	Payment transactions, credit amounts, credit limits, account balances.
Savings	Name saving product, interest rate, account terms, DGS information.	Account balances, payment transactions.
Non-life insurance	Name insurance company, home NCA, coverage limits.	Payment history (delinquency), claims history (non-health related).
Life insurance	Tax status, surrender options, conditions, home NCA, etc.	Relevant risk data categories, including income or wealth information.
Pension	Type of pension plan, name pension funds, name employer, home NCA, tax status.	Projected pension benefit, pension contribution rate, default retirement age.
Investment	Historical performance, cost and fees, machine-readable versions of mandatory disclosure documents (e.g. KIID, KIID), home NCA.	Balance and transaction information, investment history (exposure, risk profile, suitability assessments).
Payments	Cost of payment accounts, services included in the payment account package.	Account balance, transaction history, overview of recurring payments.

mitigation market failures

data controllers have *no incentives* to share data

data tends to become *concentrated*

sub-optimal as data is *non-rivalrous*
competition problems

create *'a rationale'* for data sharing

individuals and other data holders may suffer *privacy loss* (negative privacy externalities)
can extend to data holders that did not share their data (negative information externalities)
price differentiation and financial exclusion

focus on *consent* and *ethical standards*

DNB & AFM's policy vision

1. it is vital that data can only be accessed with the *consent of the data holder*, and that *safeguards* ensure that data use results in reasonable outcomes for data holders
2. sufficient *volumes and varieties* of data – both financial and non-financial - can be shared and accessed
3. a level data playing field requires that different types of financial entities – traditional, FinTech, BigTech, etcetera – have *equitable access* to relevant data types

dank voor uw aandacht!

g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl

